

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОБЛІКОВОМУ ПРОЦЕСІ

Поняття штучного інтелекту (ШІ) відносно нове для вітчизняного законодавства. Водночас, у 2020 році було схвалено «Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні», якою визначена мета, принципи та завдання розвитку технологій штучного інтелекту, а також проблеми, які потребують вирішення [1]. Штучний інтелект впливає на різні сфери господарської діяльності, у т.ч. на організацію і ведення бухгалтерського обліку, трансформуючи традиційні процеси та відкриваючи нові можливості для бізнесу. За цих умов важливим є розуміння переваг використання штучного інтелекту в бухгалтерському обліку та викликів, пов'язаних з впровадженням програмного забезпечення з підтримкою штучного інтелекту в обліковий процес.

Актуальність використання штучного інтелекту (artificial intelligence (AI)) у бухгалтерському обліку підтверджують дослідження, у результаті яких 71 % опитаних фахівців вважає, що інструменти ШІ кардинально вплинуть на сферу обліку, а за прогнозами Mordor Intelligence використання AI-технологій матиме тенденцію до зростання на 30 % щорічно до 2027 року, при цьому 80 % опитаних фінансових директорів компаній у найближчі два роки прийматимуть рішення щодо збільшення витрат, пов'язаних зі штучним інтелектом [2].

Штучний інтелект сприяє підвищенню ефективності, точності та швидкості облікових процесів та має ряд таких переваг:

- автоматизація рутинних завдань, яка дозволить автоматизувати повторювані процеси, наприклад облік транзакцій, підготовку фінансових та податкових звітів, сортування документів тощо;
- підвищення точності та мінімізація ризику здійснення помилок;
- зростання швидкості обробки даних;
- аналіз даних, який надасть можливість для обґрунтованого оцінювання фінансових показників, результати якого дозволять здійснити прогнозування;

- зниження витрат на ведення бухгалтерського обліку;
- постійне відстеження змін у законодавстві, що дозволить мінімізувати ризики, пов'язані з невідповідністю законодавчим нормам;
- підвищення безпеки даних, що забезпечить захист конфіденційної інформації.

Водночас, професія бухгалтера залишатиметься актуальною, оскільки поряд з автоматизованими розрахунками бізнес-процеси потребують унікальних людських суджень та креативності, і тільки фахівці мають здатність визначати цілі та потреби кожного контрагента. Це підтверджує, що штучний інтелект не замінить людину, а буде співпрацювати з нею, автоматизуючи рутинні процеси.

При виборі інструментів штучного інтелекту (ШІ) для бухгалтерського обліку слід врахувати певні особливості діяльності компанії та їх функціональні можливості. Так, у першу чергу, слід оцінити розмір і складність бізнесу компанії з метою вибору інструменту з розширеними або більш простішими та оптимізованими функціями. Масштаби компанії прямо впливають на завдання, які стоять перед бухгалтерським обліком, тому при виборі інструментів штучного інтелекту слід враховувати специфічні потреби облікового процесу.

Також слід впевнитися, що обраний інструмент без перешкод зможе інтегруватися з діючим бухгалтерським програмним забезпеченням та буде враховувати актуальне законодавство і відповідати стандартам кібербезпеки. Важливим є те, що інструмент має забезпечувати проведення аналізу даних та прогнозування господарських процесів. Обравши інструменти, які відповідають цим критеріям, компанія забезпечить максимально ефективно використання штучного інтелекту для оптимізації бухгалтерського обліку.

Штучний інтелект активно інтегрується у бухгалтерські системи, пропонуючи потужні інструменти для автоматизації обліково-фінансових процесів у компаніях. Серед них слід виділити [2]:

- Vis.ai – інструмент, який усуває необхідність ручної роботи, успішно інтегрується з ERP-системами, автоматично виявляє дублювання рахунків-фактур, аналізує останні дані для прийняття управлінських рішень;
- Gridlex – програмне забезпечення, яке дозволяє автоматизувати процеси, пов'язані з розрахунком доходів, витрат і прибутковості компанії, затверджувати і розраховувати адміністративні витрати;

- Blue Dot – сервіс, який забезпечує розрахунок суми податків, аналіз податкових пільг та надає можливість генерувати звітність з податку на прибуток;

- AppZen – інструмент, який дозволяє затверджувати понесені компанією витрати, уникати помилок та здійснювати контроль фінансових операцій. Цей сервіс також успішно інтегрується з рядом систем, призначених для розрахунку рентабельності інвестицій;

- AutoEntry – платформа, за допомогою якої автоматизується обробка бухгалтерських документів та класифікуються всі транзакції, що забезпечує оперативне отримання необхідної інформації за потребою;

- MindBridge’s AI Auditor – програма для здійснення аудиту, яка дозволяє ґрунтовно аналізувати транзакції, виявляти підозрілі операції та потенційне шахрайство, ефективно обробляти велику кількість рахунків.

Водночас, використання штучного інтелекту має недоліки, які слід враховувати компаніями у своїй діяльності:

- висока початкова вартість впровадження, що передбачає необхідність закупівлі обладнання, інфраструктури та проведення навчання персоналу;

- вразливість до технічних помилок, які можливі внаслідок технічних збоїв або проблем з інтернетом, що спричинює невиконання важливих задач;

- недостатня гнучкість, внаслідок якої штучний інтелект часто не може впоратися з нештатними ситуаціями, які потребують інтуїтивного або нестандартного підходу фахівця чи його втручання;

- залежність від фахівців, що означає необхідність мати кваліфікований персонал для розробки, налаштування та підтримки роботи штучного інтелекту

- ризики безпеки через уразливість системи, яка може спричинити витік конфіденційної фінансової інформації;

- рішення, запропоновані штучним інтелектом, можуть бути некоректними внаслідок відсутності контексту, який зрозумілий людині;

- відсутність універсальних правових норм, які регулюють використання штучного інтелекту.

Для уникнення цих недоліків необхідно використовувати комбінований підхід, який передбачає автоматизацію рутинних процесів при одночасному вирішенні стратегічних завдань людьми.

Таким чином, впровадження штучного інтелекту робить бухгалтерський облік більш ефективним і прозорим, дозволяючи фахівцям зосередитися на стратегічних завданнях, а не на рутинних

операціях. Однак важливо при цьому забезпечувати етичне використання технологій, захист даних і правильну інтеграцію з існуючими інформаційними системами.

Література:

1. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні від 02.12.2020 № 15156-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p#Text>
2. Як використовувати AI в бухгалтерському обліку – огляд 10 кращих сервісів.
Платформа Genius Space. URL: <https://genius.space/lab/yak-vikoristovuvati-ai-u-buhgalterskomu-obliku-oglyad-10-najkrashhih-servisiv/>